

КВІТТОЧКА
ПРИБРАНІЙ
МАТТУСІ

ІВАЦ БОДНАРЧУК

IVAN BODNARCHUK

A FLOWER FOR MY ADOPTED MOTHER

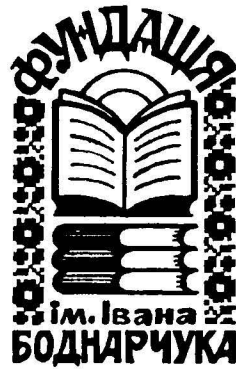
**IVAN BODNARCHUK
PUBLICATION FUND OF THE CHAIR
OF UKRAINIAN STUDIES FOUNDATION
AND
UKRAINIAN WRITERS FOR CHILDREN AND YOUTH**

TORONTO, 1993

Друкарня оо. Василян, 265 Bering Avenue, Etobicoke, Ontario, Canada M8Z 3A5

ІВАН БОДНАРЧУК

КВІТОЧКА ПРИБРАНИЙ МАТУСИ

diasporiana.or.ua

TORONTO, 1993

**Обкладинка
В. Беднарського**

Іван Боднарчук

ІВАН БОДНАРЧУК - ЙОГО ВКЛАД У ЛІТЕРАТУРУ І ШКІЛЬНИЦТВО

Нам - його співробітникам у шкільництві, не було багато нагод, щоб про це знати. Більше змогли ми довідатися щойно з його смертю 5 травня 1990 року.

З приїздом І. Боднарчука до Торонта працював учителем і диригентом у Народному Домі у вечірніх годинах, а вдень працював головним секретарем Союзу Українців Самостійників на Канаду. Виконуючи цю функцію, започаткував журнал для молоді "Сумківець".

Влітку з 1958 р. під час вакацій протягом 12 років щорічно учителював, а кількаразово був директором Курсів Українознавства на оселі Київ. У програмі навчання крім українознавства був хор, народні танці та драматичні вистави. В цій праці виникла потреба драматичної творчості, зокрема коротких сценок з таборового життя, що він і написав. "При спалахах ватри" і "Наша ватра" (сценка у 2-ох діях з життя на оселі). Сценічні твори давали молоді змогу краще засвоювати свою рідну мову та збуджували любов до пісні, звичаїв та української культури і всього, що українське.

Іван Боднарчук працював шкільним інспектором у Канаді, відвідував наші поселення від Торонта

до Ванкуверу, не минав ані однієї української школи.

Свої спостереження про шкільництво залишив у книжці "До рідних причалів" на 256 сторінках з багатьма ілюстраціями. Працював на цьому пості від 1969 до 1979 р., а других 10 років обмежився до самого Онтаріо.

а) Іван Боднарчук є автором трьох читанок для Рідних Шкіл для II, III і IV років навчання (з ілюстраціями, словниками і граматичними вправами). Подбав також і про читанку "Ватра" для V-VI клас з допомогою інших вчителів.

б) Виникла потреба очолити школу в Торонті. В ній виявив не тільки своє завзяття до організації в ній старших клас, але хорів, сам був їх диригентом, були й драматичні вистави під його проводом.

в) У школі, патроном якої був Михайло Грушевський, добре діяв гурток батьків. В деяких роках учнів було до 150. Завершили навчання т.зв. матурою 57 випусників.

Директором цієї школи І. Боднарчук був протягом 17 років. Зв'язок з випусниками довів до створення гуртка молоді, завданням якого є продовжувати творчу діяльність серед старшої молоді. Вечорів такої молоді відбулося 8 з програмами: гра на музичних інструментах, літературна творчість.

Провадив І. Боднарчук також і видавничу діяльність - дбав про друк підручників, літературних творів для дітей і молоді, родина його віддавала свої

приміщення для книжок та всіх друкованих матеріалів. Учителька Емілія Боднарчук була довгі роки, і досі є, відданим ентузіастом розповсюдження дитячих книжок серед шкіл і родин у поселеннях українців у світі. Видано 22 різних книжок ОПЛДМ для дітей і молоді за останніх 12 років головування І. Боднарчука. Звіт про видавничу діяльність поданий у 12 числах Бюлетеня ОПЛДМ. Останній появився 1988 року з матеріалами п.н. "Ювілей 1000-ліття християнства України і наші діти".

Що другого року в Торонті відбуваються курси для вчителів під проводом Шкільної Ради Онтаріо. Провадив їх завжди І. Боднарчук, а Емілія Боднарчук дбала про продаж книжок та виставки їх під час курсів та всіх імпрез у ділянці шкільництва.

Кожного року відбувалися семінари для вчителів, фірмувала їх Шкільна Рада Онтаріо, але найбільше праці вклав у їх проведення директор І. Боднарчук.

Заходом ОПЛДМ рік-річно в Торонті відбуваються Свята книжки. І. Боднарчук - голова ОПЛДМ, заініціював по школах гуртки "Книголюбів". Учні за прочитання відповідної кількості книжок, як лектур у школі, діставали нагороди книжками ОПЛДМ.

Журналістична праця І. Боднарчука - дописи в пресі про культурне життя українців в Канаді, а зокрема життя молоді й дівчорі.

Та особливою ділянкою діяльності Покійного була його літературна творчість. Він є автором 15 літературних творів. Його ім'я зустрічаємо у збірнику "Ми і наші діти" з 1965 року за редакцією Богдана Гошовського.

Особлива любов і увага І. Боднарчука до дітей виявилася у творі "Знайомі обличчя" (Вінніпег, 1961). У ньому автор описує свої переживання кривди, коли улюблену черемху біля вікна батько зрубав вершок і використали дерево для вішання горшків. Цю подію молодий І. Боднарчук глибоко пережив і створив "Знайомі обличчя", тобто обличчя дітей, які стали змістом його життя.

Т. Горохович

П'ЄСИ

ДЛЯ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ

Леся Українка. Фото 1884 р.

І. Боднарчук

ЗУСТРІЧ ІЗ ЛЕСЕЮ

(Пам'яті Лесі Українки)

Дійові особи

Вдовині діти: Оксана, Галя, Юрко.
Лесині знайомі: Ліда, Надя, Таня, Марійка,
Василь, Степан, Андрій і інші.
Леся і Михась Косачі.

Двір Косачів потопає в зелених хвилях кущів. Над огорожею зависло сонце. У росистих кущах - переливи співу пташок. З причільного вікна висотується танкова мелодія і срібною тканиною огортає стріхи й дерево.

Зашуміли кущі, задзюрчали потічки, оббігаючи задумані, повні таємної сили, ліси. Виструнчились у небо срібними свічками тополі на леваді. Під звуки мелодії, що лине з вікна, формується дитячий хоро-вод. Опоясана веселкою левада зайнялась піснею. Музика втихла, хоровад віддаляється і никне за далекими кущами. З-за огорожі показуються Оксана, Галя і Юрко. Вони бідно одягнені - дівчата з вузликами в руках. Поспирались на огорожу, заглядають у двір.

Оксана: Не йдім у двір, бо там страшні пси, ще можуть нас роздерти...

Галя: Кажуть, що в цьому дворі живе наша дівчи-

на...

Юрко: Хто тобі такого наговорив?

Галя: Наша сусідка говорила. Каже, що бачила, як проходжувалась із хлопчиком по саду, обид-воя у вишиваних сорочках, по-селянському розмовляли...

Оксана: Видно сирітка якась, няньчить панських дітей.

Галя: Підождемо, може покажеться нам.

Юрко (*позираючи на гіллячку, що звисає над огоро-жею*): А до мене тут усміхається оце червоно-боке яблучко.

Оксана: Що, слинка тобі прибуває?

Юрко: Якби йому дав Бог розум, щоб злетіло мені в пазуху...

Галя: Настав пазуху і жди, може й злетить.

Юрко: Ні, я зараз його попрошу. (*Розглядається*). Якби мені камінчик, щоб поцілити його.

Оксана: Хай тобі не кортить. Хіба можна камін-ням кидати в яблуню?

Юрко: А що?

Оксана: Скалічиш її і більше не буде родити.

Галя: Кинеш каменем, а як там камінь злетить комусь на голову?...

Оксана: Вже краще піти попросити, як шкоди на-робити.

Галя: А ми йдімо прямо в двір, просімося в пана на службу. Скажемо - батько помер, мама

хвора. Може й прийме.

Оксана: Справді, трапляється, що й для таких є праця в панському дворі.

Галя: Що ж, я вже могла б корови доїти. О, щоб у нас була корова...

Оксана: А я б посуд мила та покої замітала б...

Юрко: А я зривав би яблука. Ох, зривав би!...

Оксана: Гляди, гляди! Вийшов пан.

Юрко: Захваймось, а то подумає, що ми в сад крадаємось. Ще псів натравить. *(Сховались за кущем)*.

Галя: Гляди, чи не йде сюди!

Юрко *(заглядаючи за огорожу)*: Проходжується по саду. Ходім до нього. Він зовсім не страшний. Сидить на лавочці. О, це такий пан! Встав. Пішов у хату. То хай собі йде. До побачення, паноньку!

Галя: Подождім ще, може вийде ця дівчина наша.

Юрко: Добре, коли б хоч яблук винесла. Але, як вона побачить тебе таку обдерту, то й не покажеться нам.

Оксана: Добре, коли б хоч озвалась до нас рідним словом із панського двору.

Юрко: Вийшла, вийшла! *(Всі троє прилипи до огорожі, заглядаючи в двір)*. Ти, Галю, захвайся із своїми голими плечима!

Оксана: О, яка струнка, білявенька!

Галя: З книжкою в руках.

Юрко: Сидить на лавочці, читає... Ку-ку!

Оксана: Ку-ку!

Галя: Ку-ку!

Троє разом: Ку-ку! Ку-ку! Ку-ку! Ку-ку!

Юрко: Оглянулась.

Галя: Дивиться сюди! *(Заплескали в долоні).*

Стежкою з-над ставу з квітами і віночками в руках, підспівуючи, виходить гурт дівчат. Побачивши вдовиних дітей, зупиняються.

Степан: А ці голодранці чого тут? Що вони тут роблять?

Ліда: А ти не бачиш, з жебрачими вузликами...

Галя: Тут у панському дворі живе наша дівчина!

Надя *(скептично)*: Хто вам таке казав?

Юрко *(серйозно)*: Ми самі бачили. На власні очі бачили.

Тоня *(з іронією)*: Справді бачили? Не може бути!

Галя *(переконливо)*: Та ж бачили, як оце вас бачимо. Проходжувалась з книжкою по саду.

Марійка: Е, та це вам тільки так здалося. Не може бути.

Юрко, Галя й Оксана *(разом)*: Це вам здається, а ми таки бачили і ти нам не скажеш...

Василь *(глумливо)*: Це вам, мабуть, приснилося! *(Всі регочуть.)*

Оксана: Смійтеся, смійтеся! А ми таки бачили...

Степан: О, відкрили Америку! Бачили, крізь пліт

бачили! Ми раніш бачили від вас.

Марійка: Ми не тільки бачили, а й розмовляли з нею, гралися!...

Ліда: Вона навчила нас багато пісень, забав, багато цікавого нам оповідала, а ви тільки бачили.

Степан: Гі-гі! Бачили й не знаєте кого! Каже - сільська дівчина, в панському дворі! Та це ж дворянка!

Вдовині діти (*перекинувшись поглядом*): Дворянка?

Лесині знайомі: Аякже! А ви думали, що хто? Та-кі, як ви, жебраки, голодранці!

Надя: Не в панському вона дворі, а у своєму власному!

Таня: Це славна дівчина, Лариса Косач, звать її Лесею.

Марійка: Мама її книжки пише - письменниця.

Василь: Про Олену Пчілку, чули?

Вдовині діти (*здивовано*): Олена Пчілка! (*Заперечили головами*).

Ліда: Леся як мала чотири роки, то вже книжки читала...

Надя: Вона вже тепер розмовляє трьома мовами...

Тоня: Пише вірші...

Марійка: А як чудово вона грає на фортепіяні!

Оксана: Цікаво було б зустрітися з нею, порозмовляти.

Василь: Отож то ми й зібрались сьогодні. Вона запрошувала нас прийти...

Юрко: О, чудово! То й ми побачимося з нею...

Степан: Ага! Фігу з маком! Побачимось, та не всі.

Василь: Торбарів нам тут не треба!...

Степан: Ви краще щезайте звідси, щоб ані сліду тут вашого!...

Юрко: А що, це ваша вулиця? Нам можна!

Василь: Ану, забирайтесь! Геть звідси, жебраки! А то ще біди нам тут накличете!...

Гурт: Забирайтесь!

Вдовині діти: Не хочемо! Це не ваша вулиця! Ми тут можемо бавитись так, як і ви. *(Гурт з криком кидається на вдовиних дітей. Діти з плачем бігають навколо колодязя. Лемент дітей на вулиці змішався із гавкотом собак).*

Леся *(вибігає)*: А це що? Що сталося?! Чого ви ганяєте за цими дітьми?! Що це за діти?!

Степан: Та це діти он тої вдови, що живе тут біля цвинтаря. Вони ходять на жебри...

Леся: Чого ж ви відганяєте їх від себе?

Василь: Ми не любимо їх - брудасів, обдертих, жебраків. Ми не хочемо з ними бавитися. Від них тхне щось...

Леся *(з обуренням)*: Он які ви! Як ви з ними не хочете, то й я з вами не хочу. Не хочу більше й зустрічатись із вами... *(Відвертається від них і прямує в двір).*

Гурт: Чому, чому!? Лесю, не йди! Ми вже не будемо! Тільки ти нас не кидай! Будь з нами!...

(Підносять діти благальний лемент).

Леся *(вертається до гурту)*: Скажіть, як це так? Як вони бідні, то вже їх гнати від себе? Хіба вони не такі самі, як і ми? Всі ми діти однієї матері України. Як сказав Шевченко? "Обніміте ж, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться - заплакана мати!" Підійдіть сюди, діти! *(Діти вагаються. З гурту підбігають Ліда, Надя і Степан - беруть дітей до гурту).*

Леся *(у двір)*: Михасю! Михасю! Винеси нам яблук. Сядемо тут на моріжку. *(Гурт сідає)*. О, які чудові у вас квіти? Де ви їх нарвали?

Марійка: Тут за мостом повно їх.

Леся: Чудові, наче живі!

Тоня: Гляди, Лесю, які мої!

Надя: А мої таки найкращі. Ні в кого таких немає, як у мене! Мов вишивка!

Марійка: Похвалися! Нарвала в городі...

Надя: Бо й справді, ніде такі чудові квіти не ростуть, як у нашому городі!

Марійка: Похвали ня, язичку, бо тя роздеру!

Леся: Стривайте! Ще ж не всі показали своїх квіток.

(Галя розв'язала хустинку, діти побачили в хустині будяки й житні колоски - розсміялись).

Діти: Дивися, дивися! Назбирала будяків та й каже, що то квіти! Ха-ха-ха!

Галя *(плачучи)*: Ми йшли полем, де не ростуть квіти, тільки будяки. Збирали колоски, а між

колосками... *(плаче)*.

Оксана *(плачучи)*: Добре вам сміятися. А в нас мати хвора, в хаті хліба нема, ми мусимо по полі колоски збирати...

Леся *(до гурта)*: Чого вам смішно? З чого тут сміятись? Життя, як каже моя мати, не самими квітами встелене, на стежці життя трапляється й будяччя. Треба змалку привикати до цього, гартуватись. Перед нами будуть будяки, а за нами - квітки. Не гарно сміятися з чужого нещастя.

Андрій *(входить, а з ним троє інших)*: О, ми вже всі тут. А я трохи спізнався. Зате приводжу тобі, Лесю, ще цих троє. Приймай у нашу громадку! Це Олекса *(показує на вищого ростом)*, він чудово грає на сопілці. А це Галя, вона гарно вишиває. А про цього *(показує на меншого)* нічого сказати не можу. Думаю, що він добре скаче в чужий сад. *(Усі сміються)*.

Леся: Приймаємо кращих і гірших. У гурті між гарними і гірші стануть кращими. Наш гурт більшає. У відсвіженому гурті поспробуємо пісню, чи піде вона нам. Підходьте, сідайте! Будемо плести віночки. *(Діти підходять, сідають до гурту)*. А я вплету у свій віночок колоски, квітки й будяки та ще й пісню. Починай, Андрію!...

Андрій: Спробуймо - "Стоїть явір над водою", ту саму, що ти нас, Лесю, навчила. *(Леся починає, гурт підхоплює)*. І дитячий спів, милозвучний і ніжний покотився по леваді, підносився на

вершки тополь і дзвінкою луною відзивався з далекого яру. *(Під час співу вибігає Лесин брат Михась).*

Леся: А ось і Михась! Мій братік! *(Відривається від гурту, підбігає до нього).* Винеси нам, Михасю, яблук! *(Михась виходить, спів продовжується, а за якусь хвилину, як спів кінчається, Михась виносить решето яблук і ставить його перед дітьми. Гурт частується яблуками).*

Андрій: Навчи нас, Лесю, бути такими, як ти!

Леся: Що ж, усім дозволено бути гарними... Дивіться, які гарні квіти. Дивишся, і душа милується! Яка ж краса! А чи бували ви іноді в ліску?

Степан: Я був одного разу з батьком на озері, ловили рибу...

Василь: А ми з татом їздили в лісок на полювання, на диких качок.

Леся: Раджу вам усім ходити в лісок. Ліс - це мое життя. Це духовий світ! Скільки чарівних казок нашептав мені в мою душу цей таємний лісок. Не всім він відкривається в повній своїй красі, не всім зрозуміла його мова. Треба вчуватися в ці таємні звуки, відчуті їх; як верби тужать над потоком восени, як плакучі берези шелестять своїми довгими косами, попускавши їх у плесо річки, як грізно дуби шумлять про щось давнє-давнє, таємне й забуте. В цьому лісі душа моя поширшала, наповнилась чудовими образами. Ліс і казка - джерела краси і сили.

Марійка: Ти, Лесю, минулого разу оповідала нам про русалки, водяники,... а скажи, бачив їх уже хто коли-небудь?

Андрій: Та це тільки казка!

Леся: Чи бачила я русалок, водяників? Як це вам сказати? Я собі їх живими уявляю, може вони й між нами. *(Усі сміються).*

Василь: Оксана - русалка.

Оксана: А Василь - водяник.

Степан: Йому з носа вода тече. *(Усі сміються).*

Леся: Послухайте! Ми одного разу ночували в полі, на копицях сіна під ліском. Місячна ніч! Я вийшла в лісок і зразу відчула, що є у світі казки. Біліє скеля до місяця. Дзюрчить потічок і я вже бачу, як він між камінням полоще зорі, як пряде срібну пряжу місяця, як обсотує нею дерева і трави. Я чую, як заплівся вітрець у довгі коси берізки і, ніби сопілочка десь в'ялить, я йду, а за мною русалки, мавки і водяники - у срібній, місячній одежі ночі несуть місяця, кидають зорями, і я між ними. Я йду, бачу красу, душа моя ширшає, у жилах чую силу. Усе це наповняє душу мою любов'ю - такою чистою і прозорою, що й порошок зла в ній не схватись. То як не сприймати це, як щось, що живе і діє? Я йду і кричу - ходіть, ходіть зі мною у наш світ! Несіть красу і силу побороти зло! А зла, скільки зла в нас! Я бунтуюся. Хочу виговоритись настільки, наскільки

ки мені Бог дав слів, вигукувати ними на весь світ. Хіба мало кривди заподіяно нашому народові?! Нашу тітку Олену заслав цар московський на Сибір. І це важке заслання великим протестом переливається в нашу господу, в мою душу. Я тайком ношу це у своїй душі, а вона буриться, бунтує мене. Я мовчу, тисну це в собі, але я колись ще заговорю. Мені хочеться так заговорити, щоб скелі здригнулись. Заговорити голосніше грому. Щоб голос мій підхопили столітні дуби, скелі і водоспади та рознесли його по цілій Україні. Щоб до моїх пісень прислухались матері і співали їх над колискою дітей своїх, майбутніх борців за волю... *(Раптом вона, немов зі сну прокидається, прислухаючись до далекого шуму, підносить руку).* Чуєте? *(Якусь мить усі прислухуються. Шум переходить у клекіт грому, зливаючись із далеким співом. Леваду схрещують блискавки).* Це шум дубового лісу... Це грядуть дні волі нашого народу. Україна, наша мати, скликає своїх діток до себе, щоб спішили боронити її. І природа лютує, погрожує ворогам, що знехтували закон Божий, позбавили нас волі. *(Десь здалека-далека надходить страшна гроза... Темніє. Десь близько вже чути страшний гурган).*

Петрусь: Я боюсь.

Леся: Хто боїться? Ти боїшся? От тобі й козак! Про Жанну д'Арк ви чули? Це французька дівчина, що за правду і свій народ дала себе на вогнищі

спалити. Нам усім треба такими бути! Україна ж у неволі. Вона кличе нас і ми прирікаємо їй: ненавидіти кривду!

Діти (проказують уголос): Ненавидіти кривду! (За кожним вигуком дітей відзивається луна з яру).

Леся: Відстоювати правду!

Діти: Відстоювати правду!

Леся: Боронити свій край!

Діти: Боронити свій край!

Леся: Любити свою Україну до загину!

Діти (підносять вінці вгору): Любити свою Україну до загину! (Небо прояснюється).

Леся: А тепер забавимось!

Діти (зриваються на ноги): Подоляночки, подоляночки!

Леся *(відводить Михася набік і щось нашіптує йому на вухо. Михась виходить):* Галя буде подоляночкою! *(Діти беруться за руки, співають. Опісля Михась вертається з сорочиною в руках і подає її Лесі. Леся приспівуючи, одягає подоляночку й кладе на її голівку вінець. Діти пускають руки, плещуть у долоні. Галя, розплакавшись, падає в обійми Лесі. Леся бере її за руку, стає з нею в коло. Забава продовжується. Коли забава закінчилась і голоси втихли, почувлось із двору: "Лесю, Лесю! Збираємось у дорогу!")*

Леся *(до дітей):* Ну, тепер я вас попрощаю, бо мені пора в дорогу. Я їду до Києва...

Діти (заголосили, розплакавшись, замкнули Лесю в

коло): О, не їдь! Не їдь! Як нам бути без тебе?!

Леся: Не турбуйтеся, я буду завжди з вами, близько вас! Тут також діти. І там збиремо громадку. Будемо писати до вас, об'єднаємось.

Ліда (*підходить із букетом квітів*): Прийми від нас, Лесю, оцю китицю квітів на пам'ятку про нас. Щоб ти ніколи-ніколи не забула (*вручає квіти*).

Леся (*приймаючи квіти*): Не забуду. Ніколи не забуду! Завжди пам'ятатиму про вас, Любіть Україну!

Гурт: Любитимем і не забудемо! Не забудь і ти нас! Шукатимем тебе в книжечках! (*З вигуками, плачем, із піднесеними руками*): Не забудь! Не забудь! Не забудь!

Озирнулось сонце на леваді, засвітились свічі-тополі на ясному небі. Левада пройнялась піснею.

Вона тут живою між нами була. З'явилась і зникла. Десь у місячну ніч затягли її водяники в річку. Тепер вона вічною русалкою ходитиме, розсіваючи цілющі роси на наші поля.

КВІТОЧКА ПРИБРАНИЙ МАТУСИ

(Сценка на День Матері)

Дійові особи:

Маруся, Ігор, Оленка, Гриць, Олекса,
Ганнуся, Орися, Леся, Степан,
Христя, Славко.

На узліссі в переливах співу пташок чути дитячі перегуки: "Пу-гу-у-уу! Де ти-и-и-и?... Я ту-у-ут! Ходіть сюди!" З-за кущів вибігає Маруся.

Маруся *(приклавши долоню до уст, вигукує)*: Оленко, Ганнусю, Лесю! Ходіть сюди!

(На сцену вибігають: Оленка, Леся, Ганнуся і Христя).

Дівчата: Що сталося? Чого ти нас кличеш? Лементуєш на все горло...

Маруся: Ходімте, підемо в лісок! Сьогодні ж свято Матері. Призбираємо нашим матерям квіток!

Дівчата: О, чудово! Підемо всі! Тут десь хлопці засіли на нас.

Христя: Такий гарний сьогодні день!

(З-за кущів вибігають хлопці).

Ігор: Куди ви? Гей, подождіть нас!

Маруся: Ідемо в ліс по квіти. Сьогодні День Матері...

Степан *(з-за кущів)*: А ми що, від мачухи?

Славко: Хлопців не кличете? Так, якби в нас не

було матерів!

Степан: Мама всім нам дорога.

Оленка: Ет, ви, хлопці, нечемні, задовго спите!
(Сміх).

Олекса: Хто нечемний? Я нечемний? Я завжди
послушний своїй матері.

Гриць: А мені можна з вами? Я теж не від мачухи...

Ганнуся: Перше йди вмийся і одягнися! Ми замур-
заних не приймаємо! (Сміх).

Гриць: Ага! Які чемні зібралися у День Матері! Чи
й цілий рік ви такі чемні?

Дівчата: Авжеж, що чемні! Чемніші від вас, хлоп-
ців.

Христя: Ми завжди мамі помагаємо, а що ви?

Олекса: Не сваріться! Ходім у ліс. Я знаю, де рос-
туть гарні квіти.

Орися (що увесь час прислухалася з-за куців): Я та-
кож знаю...

Маруся: Так, але ти не підеш з нами.

Орися: А то чому?

Маруся: Бо ти боса. (Гурт регоче). Боса й нечесана.

Степан: Ми босих не приймаємо.

Орися: То я піду додому і взуюся.

Ганнуся: То йди! Чого чекаєш? Біжи і швидко
вертайся! (Орися вибігає).

Оленка: Як вона тут узялася? Ніхто її не кликав...

Леся: Орися не піде з нами.

Ігор: Чому? В неї теж є мама.

Леся: Так, але це не рідна в неї мама.

Усі (здивовано): Не рідна?

Леся: Так. Я підслухала, як мої батьки говорили, що Орисю маленькою знайшли в лісі. Ці люди, в яких вона живе, дітей своїх не мали і прийняли Орисю за свою. Орися була ще дуже маленькою і не пам'ятає цього...

Гурт: Он воно як! А ми цього не знали...

Христя: Вона загублена, не знати, чия вона. Виросла в чужих, думає, що це в неї рідні батьки...

Гриць: Ну, що ж? Тож не ждім. Біжим прямо в лісок. А вона прийде, розглянеться, що нас нема і вернеться. *(Діти засмучено похитали головами).*

Маруся: Орися не пам'ятає своїх батьків. І не треба казати, що це в неї не рідні батьки. Їй буде дуже боляче, коли довідається, що це в неї не рідні батьки.

Ігор: Справді. Уявіть собі, коли б нам хтось сказав, що в нас не рідні матері.

Олекса: Тоді ви йдіть, а ми з Ігорем і Грицем почекаємо на Орисю.

Маруся: Добре, але не залишіть Орисі. Хоч це і прибрана мама, але ж вона в неї мов рідна. Іншої матері вона не знає. Ходімте, а Ігор з Грицем і Олексою подождуть на Орисю. *(Виходять, підспівуючи. Хлопці, що залишилися, лягають на траву).*

Олекса: Оце так, Оря не подібна до своєї матері.

Ігор: Ну, що ж, трапляється. Кажуть, прибрана - не рідна. Не рідна нам і ця країна, в якій ми живемо, а називаємо її прибраною батьківщиною. Та чим вона нам не рідна? Піклується нами, мов рідними, тож треба нам шанувати її...

Гриць: А що ти думаєш про це, Ігоре? Знайшли люди дитину, прийняли за свою. А хто його знає, чия вона? Якого вона роду? Може вона й не українка.

Ігор: Може й не українка. Але от охристили її, записали на своє прізвище. Посилали до школи, навчали української мови, виховували її. Вона так само почувається україркою, як і ми всі. Тож відчувувати її не треба.

Олекса: Правда, але все ж таки вона, як та сирота. А що, коли вона довідається, що це не рідні в неї батьки? Або й зголоситься рідна мати?

Ігор: Ну, це вже від неї залежатиме, чи ближчою буде їй матір'ю та, яка її виховала, чи та, що її породила.

Гриць: От уже й наші наближаються. Чудовий день! Люблю такі дні.

Олекса: Тепле, ласкаве сонце, як материнське серце. А пташки співають, співають!

Ігор: А ось і наша Оря біжить!

Гриць: Захваймось! Подрочимось з нею! (*Ховаються за куці*).

Оря (*входить*): Пішли. Мене лишили. А я сама

назбираю квітів для своєї мами. Я зроблю їй несподіванку. *(В кущах хлопці наслідують вовків).*

Ігор, Гриць і Олекса: Гау-уу-у! Гау-у-у-у! Гау-у-у-у!

Орися *(злякано)*: Що це? Вовки!

Хлопці *(імітуючи голоси дорослих)*: За чим ти тут шукаєш, дівчино?

Орися: Хочу нарвати квіток для своєї мами.

Голоси: В тебе немає мами.

Орися: В мене є мама!

Голоси: Це не рідна в тебе мама.

Орися: А хто ти, що таке говориш? Звідки ти знаєш, що це не рідна в мене мама?

(Хлопці вибігають з квітами в руках).

Орися: О, бодай вас! Як ви мене налякали!

Ігор: За те дамо квіточок для твоєї мами. *(Дають їй по одній квіточці).*

Гриць: О, ти дивись на неї! Вона мамині черевики взула! *(Сміх).*

Ігор: А що це? В тебе немає своїх черевиків? Вертайся додому!

Орися: Тихше! Ген у кущі залетіла пташка до своїх малят, бачите?

(Хлопці з Орисею навшпиньках підступають до куща, стають навколішки).

Ігор: Тихше, не сполошім її. Бачиш, годує. Дзьобиком у дзьобик, а їх троє.

Орися: І в них рідна мати, а ви кажете, що в мене немає мами. Ніхто на світ не приходять без

мами... *(Здалека чути пісню, повертаються діти з квітами в руках).*

Орися: Он, які ви добрі! Навіть не подождали на мене...

Оленка: Не подождали, зате квіток нарвали для себе і для тебе.

Маруся: Щоб мала ти чим свою матінку привітати в день Матері. *(Дарують Орисі по одній квіточці, промовляючи: "Це тобі від нас, щоб тебе мати більше любила, та щоб була ти в житті щаслива!" Ідуть кругом сцени, підспівуючи):*

1. Ми ідем веселі, ми ідем щасливі,
Ми несем матусі квіти запашні,
Ми несем подяку за труди великі,
За слова ласкаві, усміхи ясні.
2. Мама нам співала пісню колискову,
Пестила, ростила в лагоді-теплі,
І любити вчила українську мову, -
Кращої немає на усій землі.
3. А тепер веде нас мама на дорогу,
На ясну, правдиву, у широкий світ.
Любимо матусю, просим їй у Бога
Щастя та здоров'я і найдовших літ.

ВІРА І МОЛИТВА ВРЯТУВАЛИ...

Дійову особи:

Соня, Юрко, Степан, Івась, Леся, Ліда,
Орися, Петро, Янголи 1-ий і 2-ий,
Святий Миколай.

(Сценка представляє убогу опущену хатину. Кілька хвилин вона порожня, тільки у комині свіще і торгає маленьким віконцем. На стінах іскриться сніг. По хвилині чути за дверима тупіт багатьох ніг, а опісля стукіт до дверей.)

(Голос знадвору): Гей відчиніть! Впустіть у хату!
Пустіть, бо замерзаємо!

(Стукіт змагається, а по хвилині двері з грюкотом відчиняються і в хату входять гурт хлопців і дівчат).

Гурт: Гей, нема нікого тут? Хто тут живе? Нема нікого...

Соня: О, як тут холодно, непривітно. Замерзнемо тут. *(Стріпують руками, хухають у кулаки, труть долоні).*

Юрко: Надихаємо та й буде тепліше.

Степан: Тут, мабуть, уже 50 років ніхто не дихав. Грубка холодна, облупана, по кутках павутиння...

Івась: Як багато треба дихати, щоб нагріти її?

Леся: Чи стане духу нам нагріти цю хатину-сиро-

тину?

Юрко: Треба теплом дихати.

Степан: Так, але звідки набрати того тепла?

Ліда: Тепло треба добути із дна серця, із теплоти душі.

Івась: Мудра! Відкрила Америку!

Соня: Ні, тут не до жартів. Треба шукати якогось рятунку, бо замерзнемо.

Степан: Нічого не порадино - далі не поїдемо. Дорогу нам замело, авто застрягло, мотор згас і не запалить... Ніде близько тут гаражу нема, ані телефону.

Івась: Хто це вигадав, в таку негоду робити збори на оселі?

Степан: Виїжджали, було ясно - ніхто не сподівався, що збереться така сніговія.

Орися: Так, а тепер ані на оселю доїхати, ані в місто вернутися.

Соня: Послухайте мене! Зачиніть там радіо!

Петро: А що воно тобі шкодить? Треба слухати, що заповідають...

Орися: Шукаймо тут світла! Може є десь умикач.
(Усі кидаються обмацувати стіни, шукають світла, але не знаходять).

Юрко: Може в когось є сірники? Сірничок спасе нас. Зможемо в грубці запалити, щоб не замерзнути з холоду.

Орися: Знайшла умикач. *(Вмикає світло).*

Івась: От і не взяти було з дому. *(Обмацують по кишенях).*

Петро: Є-є-є! Славно! Є, тільки один-однісінький сірничок, загориться - живемо, не загориться - пропали ми.

Ліда: Стривайте, поки запалити, треба призбирати чогось, що легко запалюється: паперу, соломи, ріща, щоб розпалити вогонь і не дати йому погаснути.

Соня: Стривайте, послухайте мене! Хлопці підуть, гіляк призбирають. Дівчата припрятають у хаті.

Ліда: Тут у кутку якась бараболя, може б зварити *(кидаються на бараболю)*. Вона трохи примерзла, але голод заспокоїть.

Соня: Тут якийсь баняк, але з діркою.

Ліда: Нічого, дірку можна заткати. Давайте сюди! *(Затикає дірку шматкою).*

Орися: Звідки ж тоді води взяти? Це ж не вдома, що покрутиш кран і маєш воду.

Степан: Може і є десь близько криничка, але напевно снігом замело.

Ліда: На все є рада. Наберіть у баняк снігу, покладіть на вогонь і буде вода.

Петро: Все буде гаразд, як тільки сірник загориться. А що, як не загориться?

Юрко: Добуватимем вогонь, як колись у давнину, доки не знали вогню: дерево до дерева будемо терти аж загориться. Отож до діла!

Соня: Дивіться, дівчатка, що надворі діється! Щось

страшного!

(Дівчата кидаються до вікна. У комині свіще. Вікно здригається).

Леся: Як не перестане, то до ранку зрівняє нас з землею. Господи! Пропали ми.

Ліда: Чого ти починаєш скавуліти!? Треба віру мати. Треба вірити, що це пройде і ми повернемось додому здорові й веселі.

Леся (плачучи): Так тільки говориш... А де ж ми витримаємо цілу ніч у непаленій хаті...

Соня: Витримаємо, щоб тільки не заснути, увесь час треба рухатись.

Леся: Господи, Боже, допоможи нам! Зглянься, Матінко Божа, над нами! Допоможи перебути цю сніговію і повернутися додому. Там батьки наші затурбовані, не знають, де ми та що з нами...

Соня: Вони там мають кращі можливості нас рятувати. Напевно подзвонять на поліцію і скоро виїде нам допомога. Треба тільки витримати. На головній дорозі стоїть наше авто. Сліди наші сюди напевно вже зарівняло, треба буде свіжі робити, щоб дослідили нас.

Леся: Коли б хоч хлопці далеко не відходили, а то десь застрягнуть і замете їх снігом.

Орися (вносить баняк із снігом): Ой, голубки! Що там надворі діється, то щось страшного. Над містом ясність зникла. Видно, ушкодило електричні проводи.

Ліда: А що з нашими хлопцями? Бачила ти їх? Де вони поділись?

Орися (дивиться у вікно): Тут у куцах чути їхні перегуки.

(Хлопці тягнуть до хати гіляку. Бігають по хаті, стріпають руками).

Степан: Погибіль надворі. Коли б тільки не перевернуло нам цю хатину.

Юрко: Не нагони нам страшаків! Бачиш, вони й без цього поперелякувані.

Івась: А цей сухий віник буде добрий до розпалювання огню.

Петро: Ну, якби паперу ще. А ну, шукайте ще по кишенях. *(Хлопці викидають з кишень кусники паперу для запалення огню).*

Степан: Так зачнемо! Господи Боже, допоможи нам. *(Стали всі кругом, проказали: "Господи помози!" Потерли раз – не загорівся сірник. Потерли другий раз, і аж за третім разом засвітився сірничок і загорівся. "Славно!" Закричали всі враз і стали підставляти папір, ламати ріща й кидати в грубку. Дихнуло на хату теплом і ясністю. Усі звеселіли. Дівчата поралися біля картоплі. Усі навколо тримали руки над грубкою).*

Орися: Заколядуймо, хай почують нас наші батьки, що ми ще не пропали. *(Затягають коляду "Бог предвічний народився", по часі Ліда подає картоплю).*

Ліда: Відраховуємо кожному по дві картоплі. Дав-

но ви вже таких присмаків не їли... Та не тисніться, подождіть, кожному стане. Ви так, якби ніколи нічого не їли...

(Розбирають картоплю і кожне шукає місця, присісти на долівці).

Петро: Тепер треба буде настановити чергування біля грубки, щоб вона не погасла.

Івась: Це справді дуже важливе. Треба увесь час підкладати дрова, щоб не погасло, бо другого сірничка не маємо. Та й не знати, чи до ранку з'явиться хто, щоб нас звідси викопати. Може треба буде піти зробити свіжий прослідок, щоб, як прийде допомога, могла впасти на наш слід.

Соня (виглянувши у вікно): Ого! Забудьте! Подивіться лише, що там діється!

Степан: Дров нам стане до раня, а там, побачимо. Тільки мусимо держати чергу коло грубки, не дати вогневі погаснути. Ми не сміємо спати. Але якби таке трапилося, що хтось заснув - будіть! Будіть, бо дуже небезпечно, щоб не замерзнути.

Юрко: Я перший зголошуюся чергувати. По дві години кожний.

Степан: Добре, нехай, починай ти! А ми хіба отак сидьма подрімаємо, щоб тільки сон прогнати.

Петро: Утома стуляє очі й тяжко їй опертись. Усі у своїх кутках захропіли. Юрко біля грубки.

Юрко: Не спіть, послухайте, що я розкажу! Диві-

ться: один-однісінький сірничок, маленька іскорка, скіпка до скіпки, спалахнула ватра, а від неї ясність і тепло, і радість. Так і в нашому житті - спалахне в душі однієї людини іскорка, як біля неї уже гурт - одне від одного запалюється - закрівається і оживає ціла громада. Тільки важливо, щоб цей вогник у людській душі не погас, щоб він вічно горів, закрівав і світив, бо без світла і тепла - загибель мертва.
(Усі засинають і він схиляє голову).

(По хаті розлягається хрпіння. У комині жалібно виє буря. По хвилі Петро прокидається, розглядається, а потім кидається до вогню, але він потах. Петро починає роздувати, вогонь не розгорається і він будить усіх).

Петро: Ану, гей, вставайте! Вогонь погас. Погас вогонь - замерзнемо!

(Всі зриваються і кидаються роздувати вогонь. Дівчата підносять лемент: "пропали ми, пропали!")

Ліда: Послухайте, як виє буря! Іде страшний гураган, рознесе цю хатину і нас змете з лиця землі.

Соня: Утікаймо звідси!

Івась: Куди втечеш? Не бачиш, як вікна снігом заклало? Снігу надуло під саму стріху.

Орися: Ой нема нам рятунку, нема-а-а! *(Плаче).*

Петро: Страхопуди, чого плачете? Що це допоможе?

Леся: Клякаймо, молімось Богу! *(Всі клякають, моляться Богу).*

(Здалека чути дзвіночки, в хаті ясніє. Відчиняються двері і хатину заливає срібна ясність. Входять янголи, а за ними Святий Миколай.)

1-ий Янгол: Радійте, діти! У хату вашу Гість Господній завітав!

2-ий Янгол: З небес прослалась нам дорога до вас. Несемо мир, любов і віру в перемогу добра над злом!

Святий Миколай: Мир дому цьому! Благословенна будь та хвилинка, що з'єднала діток чистих серцем, і ставить їх навколішки перед образом Господнім. Господь вислухав ваші щирі молитви і послав нас на допомогу вам. Чим вас нагородити?

Петро: О, Святий наш отче Миколаю! Ніяких даруночків ни не бажаєм. Якби нам тільки один сірничок. Один-однісінький сірничок, щоб могли ми цю ватру розпалити й дочекати світання - ранку.

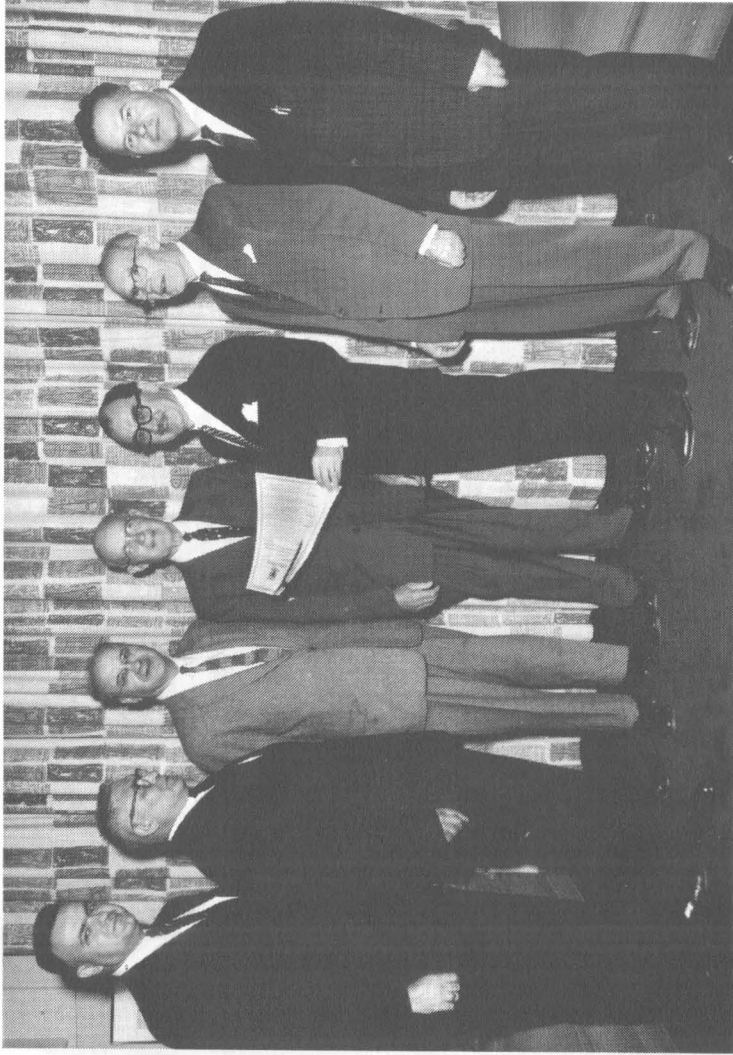
Святий Миколай: Вогник, мої діти, знаходите ви самі в собі, в своїх теплих серцях. Поки не погасла у вас іскорка любови в повороті до своїх батьків, віра в перемогу добра над злом - перемога за вами. Пам'ятайте, любі діти, що в найтяжчих хвилинах, коли вже вам людська сила не допоможе - залишається ще одна надія на Бога. Віра ваша спасає вас.

ПРИ ВАТНІ

*Комітет до канадського уряду в справі чартуру на Інститут Св. Володимира зліва до права:
д-р Юліян Романко, Нестор Грабовський, Петро Гайовський, Іван Гуменюк,
достойний міністер Іван Яремко, Теодор Гуменюк, Іван Боднарчук.
Неприсутній: д-р Стефан Клишашко.*

В ПАМ'ЯТЬ ІВАНА БОДНАРЧУКА

Рік за роком відходять від нас наші провідні діячі на громадсько-культурно-освітній ниві. Не так давно відійшов у вічність талановитий письменник Іван Боднарчук.

За свого трудолюбивого життя він був учителем, диригентом, організатором молоді, ексекутивним директором Союзу Українців Самостійників (СУС), інспектором українського шкільництва, журналістом. Протягом кількох років співпрацював з редактором І. Сирником в "Українському Голосі", ведучи літературну й дитячу сторінку. Найважливішою ділянкою його праці була література, в результаті чого появилось друком 12 книжок. Ті різноманітні його осяги лишаються незабутньою заслугою і прикладом для сучасних і майбутніх поколінь.

Автор цього допису має приємність коротко зупинитися на діяльності св. п. Івана Боднарчука в Канаді. Прибувши до Канади в 1948 р., він почав культурно-освітню працю в Інституті Петра Могили в Саскатуні, де свого часу співосновником цього Інституту був його вуйко Павло Боднарчук. Під час дня І. Боднарчук працював фізично, а вечорами провадив студентський хор і драматичний гурток. Студентська молодь давала концерти і ставила вистави та гумористичні вечори під його керівництвом.

В Інституті І. Боднарчук зазізнався з адв. Ю. Стечишиним. Він не раз згадував мені про їхню першу зустріч, на якій п. Стечишин сказав: "Пане Боднарчук, ви вже наш, будемо працювати разом". Це глибоко торкнуло серце молодого емігранта, і він взявся за працю із ще більшим завзяттям.

Після одного року праці в Інституті І. Боднарчук переселився до Кенори (Онтаріо) на працю учителя й диригента, де працював чотири роки. Наступних чотири роки проводив таку ж саму працю в м. Віндзор (Онтаріо).

1956 року він переїхав до Торонта, де розгорнув свою працю ще ширше. Він учителював у різних школах Торонта, як також співпрацював в Інституті св. Володимира в ту пору, коли зреалізувався задум купівлі будинку для Інституту. Було обрано Комітет для чартерування Інституту, до якого ввійшли: адв. Теодор Гуменюк, д-р С. Климашко, Іван Боднарчук, Нестор Грабовський, адв. Юліян Романко, дост. міністер Іван Яремко і П. Гайовський.

В місті Ґримзбі (Онтаріо) СУС рішив на своїй конференції започаткувати літні Курси Українознавства на оселі "Київ". Заходами Інституту св. Володимира курси були започатковані 1958 року. Ініціатором і першим керівником курсів був Іван Боднарчук.

Від 1958 до 1969 року директорами курсів були: д-р С. Климашко, Нестор Олійник, Богдан Панчук, Іван Боднарчук, Юрій Джуравець. Хоч директори курсів мінялися, та Іван Боднарчук кожного року

під час вакації безперервно працював 10 років на оселі "Київ" учителем української мови, співів і драми. А на закінчення кожних Курсів Українознавства студенти завжди давали концерти, а драматичний гурток ставив п'єси з таборового життя студентів, сценарії до яких писав сам Іван Боднарчук. Крім того, під редакцією І. Боднарчука студенти видавали журнали "Тихий яр", "На оселі", "Ватра".

Протягом 1963-64 рр. в Інституті приміщувалася ексекютивна канцелярія СУС на Канаду. Головою її був Теодоро Гуменюк, секретарем д-р С. Климашко, а ексекютивним директором Іван Боднарчук, який провадив канцелярію СУС. Одночасно він почав видавати молодечий журнал "Сумківець". Тут буде на місці помістити листа від організатора СУМК на Канаду Григорія Тижуча, який писав: "Дорогий Пане Боднарчук" Не раз думав написати до журналу та завжди бракує часу. По Різдві напишу. Посилаю вам три передплати. Дуже прошу вишліть передплатникам журнал "Сумківець". Він дуже гарний, добре щоб став місячником. Остають зі щирим сумківським привітом, -- Г. Тижук".

Довголітні голови дирекції Інституту д-р Климашко і д-р Смильський часто повторювали, що однією з найголовніших сторінок діяльності Інституту були літні Курси Українознавства на оселі "Київ", які започаткував Іван Боднарчук.

Д-р С.П. Климашко

*Учасники Курсів Українознавства на оселі Києв 1963 р. Зліва до права:
дир. курсів д-р С. Климашко, А. Токарік, Б. Панчук, п. Гайовська, п. Гайовський
(неприсутні на фото І. Боднарчук і М. Воробець).*

ПРИ СПАЛАХАХ ВАТРИ

Дійови особи:

Микола, Петро, Юрко, Андрій, Степан,
Грицько, Сидір, Олекса, Вадим,
Василь, Надя, Галина, Оксана, Леся,
Дівчина і гурт хлопців і дівчат.
Усі вони таборовики, у віці від 15
до 18 літ (можуть бути й молодші).

На самому початку при ватрі вони можуть виконувати свою програму - особливо широко розповсюджено у нас співати саморобні коломийки на тему життя в таборі. Сцена - вільна околиця. Стрій довільний.

(Біля ватри хлопці й дівчата підкладають дрова, печуть ковбаски, наспівують пісню).

Микола: З усього, що мені найбільше подобається на цій оселі, то це пісня.

Петро: А мені танок.

Юрко: А мені дзвінок. Та не той, що вранці будить, а той, що кличе на обід.

Андрій: А мені найбільш подобається басейн.

Степан: А мені вареники.

Грицько: Вареники, кажеш? Вареники і я люблю. Минулої середи, як наліпили куховарки, то я вклав собі півкопи.

Сидір: Кому пісня, танок, дзвінок, кому вареники, басейн, а мені - дівчата. *(Сміх)*.

Микола: Он, що кому! Йому дівчата! А що дівчата на це скажуть?

Надя: Я думаю, що тут мова не про наших дівчат, а про тих, що там, у сусідньому таборі - французжанок чи італійок *(сміх)*.

Петро: О, це тому він вночі прокрадався до сусіднього табору. Зловила ж його однієї ночі наша стійка в яру.

Сидір: Та в тому трохи правди, тільки ти трохи помилився і замість свого імени моє назвав. *(Сміх)*.

Андрій: Коли мова про дівчат, то всі вони гарні, але навиворіт... *(сміх)*.

Петро: Ні, жарти жартами, але багато в нашому місті крутиться наших дівчат, що поприїжджали сюди з Польщі і не можуть до своїх попасти. Поневіряються у чужих, і ніхто не цікавиться тим, щоб якось допомогти їм, з'єднати собі їх.

Степан: Тут одну таку взяв до себе француз, що водить її з зав'язаними очима і затуленим ротом, щоб нікого не бачила, нічого не почула і ні до кого не заговорила.

Грицько: А я думаю, що якщо хтось шукає своїх, то знайти не тяжко. Хай шукає своєї церкви, а там і знайде своїх людей.

Олекса: А скільки тут тих наших церков! Наших і

не наших!

Грицько: О, тут зараз почнеться політика і сперечання. Давайте краще з іншої бочки! Я прочитаю вам свою поезію про нашу оселю.

Дехто: Читай, послухаємо!

Василь: Стривай, не один ти у нас поет. Тут, на цій оселі, за це літо виросло їх, як грибів по дощі. Що один - то поет.

Сидір: Що ж, на те ми і з'їхалися сюди, щоб, провівши тут літо, повернутися додому поетами. Я почну від себе, послухайте! - "Я люблю їхати на "Київ" оселю, бо там є на чотири ноги глибокий басейн". "Тут ми залишаємо всі свої бруди, щоб чистими звідси вийти у люди". *(Після кожної репліки слухачі вибухають сміхом).*

Степан *(продовжує із своїх записок):* "Над ставом схилилась плакуча верба, наша наука - її важка журба. Вона підслухає нас і журиться нами, немов своїми рідними синами".

Юрко: "Є ще тут явір гомінкий, плятформа і лісок густий. Співають цвіркуни й комарі, тримають нас тут плоти дротяні".

Грицько: "Ввел, наші бойси добре не філюють,
Часом скачуть через фенс,
В бур'янах ночують".

Сидір: "Гума-гама, гума-гама, жувай, жувай, жу!
Ми любимо пси гарячі і вкраїнську ковбасу!" *(сміх).*

Галина: Ну, то може вже буде цього модернізму!

Може б так, по-старому! Ось послухайте гарну гармонійну ліричну мелодію: "Місяцю ясний". Вона під акомпаньямент гітари, здається, підносить до зірок і обсотує білим шовком місяць та гойдає ним над яром за тихим ліском.

Оксана (*повернувши своє обличчя до глядачів*): Пісня, немов рідна мати, - поцілує, приголубить, усміхнеться й заплаче. Завтра вже покинемо ці шатра, ставок і яблуневий садок. Виїдемо за ворота, а за нами полинуть і наші пісні. Пісні, що переспівалось їх тут, при ватрі, у тихому яру. Попрощаємось із нашими шатрами, яблуневим садком та з плакучою вербою над ставком. Вони залишаться тут у тузі за нами. Далеко від шумливого міста, ми тут за один місяць часу були наблизились до чарівної України. Вона обдарувала нас своїми чарами. Виїдемо звідси з іскоркою в душі, що освічуватиме нам наші будні і буде для нас провідною зорею в нашому житті. (*Всі починають співати*):

"Чи знаєш ти найкращу в світі пісню,
Як ліс шумить і грає темний бір,
Чи знаєш ти цю пісню благовісну,
Як ліс мовчить і молиться до зір?"

Вадим (*прибігши задиханий*): Хлопці, дівчата! Ви тут собі співаєте, а там хтось до прапорів підкрадається. Видно, в яру збирається напад на нас! (*Всі зриваються на ноги, починається метушня і лемент*): "Біжіть до телефону... Бийте в дзвін! Беріть дрючки в руки! Сідайте на

авта!" ... (Чути дзвін, гамір і крики за лаштунками. Сцена якусь мить стоїть порожня. Згодом діти сходяться у веселому настрої, сідають довкола ватри і продовжують співи й гутірку).

Микола: Нічого не трапилось, але можна всього сподіватись. Тут сусіди наші заздрісним оком дивляться на нас і кожної хвилини можуть зробити нам якусь шкоду.

Василь: Послухайте, що трапилось нам минулого року. Стоїмо ми на стійці: я, Антін Стрибок і Данило Гнатів. Надворі мрячно. Коли дивимось, десь о дванадцятій, щось вилазить із яру. Чорне, велике, мов два бараки вкупі. Посувається просто на нас. Я ще якось тримаюся, Антін уже й не говорить, а Данило тільки сопе. Думаю, амінь нам. Я ще набрав сили добігти до бараків. Побудив усіх, наробили переполоху. Пішов у рух телефон, ударив дзвін. Чуємо, зближаються сирени - летять пожежники, поліція міська і провінційна. Оточили нашу оселю, освітили, спрямувавши рефлектори у яр, а то... а то думаєте що?

Юрко: Щось якби планета з неба, бо що може бути страшніше? Так я думаю...

Петро: Ніби якась передпотопова зміюка, ні?

Василь: Ні!

Юрко: То що ж тоді, до лиха? Скажи, бо це цікаво знати!

Сидір: А я думаю, що це й нічого страшного, бо

якби так, то Василя й не було б сьогодні тут.

Петро: Ну, то що за мара? Скажи вже врешті! Бо мене вже це сердить!

Галя: А це міг бути привид...

Надя: Або копиця чи стирта сіна.

Леся: А може й комбайн.

Василь: Ні, ніхто з вас не вгадав. Не плянета, ані передпотопова зміюка, ані навіть не комбайн, а звичайна собі корова.

Гурт: О-о-о! Щоб ти пропав, як ти підтягнув нас!

Грицько: З усього вийшла корова.

Василь: Так, звичайнісінька собі чорна корова з білими латками на спині. Десь із сусідньої ферми приблукалась сюди і стільки страху нам завдала. І поліцію, і сторожу пожежну потурбувала. Так і цим разом - щось десь там ворухнилось, - уже, кажуть, напад. Та який там напад! *(По хвилині хлопці приводять людину, закутану у вереті).*

Олекса: Ось і зловили!

Андрій *(придержуючи зв'язану):* Попалась, голубка! Тепер тобі й буде!

Олекса: Але ж бо й скаче, як коза! Ледве впіймали її.

Андрій: Спекти її тут живцем на цій ватрі, щоб не пхалась у чужий табір викрадати прапори.

Василь: Та невже ж вона просягала руки по прапор?

Андрій: Недалеко було до цього.

Сидір: Що ж ти за віра?

Юрко: Скажи, хто тебе сюди послав? Скажи по правді, бо тут не жарт...

Галя: Як тебе звати?

Надя: Звідки ти тут узялась?

Петро: Чого панькатися з нею? На гілляку її!

Надя: Не кричіть, вона боїться, плаче.

Галя: Дозвольте нам, ми самі з нею поговоримо.
Якою мовою ти розмовляєш?

Надя: Говори, не бійся, ми не дозволимо збиткуватися над тобою!

Гурт (*викрикуючи*): Говори, бо як ні, то ми зараз тебе попросимо! Не своїм голосом заговориш! Ми витягнемо з тебе!!!

Галя: Замовчіть! Не кричіть, вона боїться. Бачите, що плаче.

Олекса: А іти в таку ніч не боялась!?

Леся: Заспокійтесь, вона все нам розкаже. Дайте вже їй висловитись! Присікались... (*до дівчини*): Скажи нам, хто ти, звідки, як попала сюди? Оповідай, ми послухаємо. Не бійся нічого.

Дівчина (*крізь хлипін*): Я недавно приїхала сюди з Європи. Віддали мене в чужі руки. Я ж нікого тут не знаю. Мене вислали у цей сусідній табір. Там я відразу відчула, що я не між своїми. Там ані мови, ні молитви, ні образа святого, ні хреста. Мене огорнула така туга,

що я була б під воду пішла. Коли оце я виходжу з хати - ніч. Раптом між деревами спалахує ватра, знімається сяйво і пісня, рідна пісня! Я не встоялась. Розглянулась, чи кого не видно. Забігла до бараку, вхопила свою валізку, та й у ноги! Через огорожу, через горб, кущі, вбрід через річку - за піснею, за спалахом ватри та й до вас...

Гурт (*вибухає радісним криком*): Та це ж наша! Своя, українська дівчина! Як могли ми не впізнати? Ходи сюди ближче! Приставай до нашого гурту!

Дівчата: Ой, та вона зовсім мокра! Зайди, ми тебе переодягнемо! (*Дівчата беруть її в обійми, гурт зводиться на ноги, стає в коло і співає "Ніч вже йде!"*).

Ніч вже йде! За верхом!
Ясне сонце давно вже зайшло,
Тихо скрізь, без турбот,
З нами Бог, з нами Бог.

(Куртина падає).

*Учасники других Курсів Українознавства на оселі "Київ" 1960 р.
Учителі зліва до права: М. Іванець, Вячеслав Василенко,
п. Фургаль, О.В. Федак, Владика Михайл, А. Токарик,
дир. І. Боднарчук, П. Гайовський, проф. М. Муха.*

*Директор Курсів Українознавства І. Боднарчук
на оселі Київ, 1963 р.*

*Виступ дівочого хору на закінчення Курсів Українознавства
під диригентурою дир. І. Боднарчука на оселі Київ.*

НАША ВАТРА

(Сцена в двох діях з життя на оселі.)

Дійові особи:

Тарас, Володя, Альфред, Степан, Олекса,
Богдан, Юрко, Надя, Ніна, Христя,
Галя, Даруся, Донна, Дарія.

(На сцену, кличучи "Друзе, друже", задкуючи з випрямленими руками до авт, що десь проїздять, висувається гурток хлопців: Тарас, Володя, Альфред, Степан, Олекса).

Тарас: Гей, як далеко ще на цю оселю?

Володя: А тобі що, вже навкучилось?

Тарас: Не то що навкучилось, а наплечник таки добре вже в'їдається в плечі.

Володя: Та на це є рада: сідаймо й спорожнимо! І так одною стрілою двох зайців уб'ємо: підкріпимось і буде легше на плечі.

Альфред: От добра ідея! І як ти голови не розбив, упавши на таку думку?! Сідаймо, що маєш у наплечнику? Я знаю, що твоя мама щира. Вона ще з тих крайових мамів. Десь там наготовила багато різних присмаків: і сира, і шиночки, й ковбаси, ну, й не без того, щоб там не поклала десь якусь цибулинку, огірочок... *(усі сміються).*

Тарас: Бой, бой, бой! Ти ясновидець! Навіть крізь наплечник бачиш, що там у ньому є! Може б

ти так порадив, де роздобути нам жаб'ячого молока?!

Володя: Він мудрий, як Мошкові штани! *(Регім).*
Ну, але доброї ради годиться послухати.
Сідаймо, відкривай наплечник - побачимо чи
вгадав! *(Сідають, добувають з наплечника їжу,
обділюються - смачно заїдають.)*

Степан: Це так! У сторіччя Канади доводиться нам
іти пішки, гей, га!

Тарас: Видно, що ми не тими дорогами йдемо,
куди слід іти.

Степан: Чого ж? Ідемо слідами наших піонерів.
Колись тут не було доріг, люди пішки ходили,
не знали авт - на плечах тягарі носили, а проте
- жили.

Володя: І то довго жили. Мій дід жив 98 років. Як,
бувало, почне оповідати про свої перші почат-
ки в Канаді, то так, наче з якої книжки читав.

Тарас: Набідились вони тут. Багато надавлено мо-
золів, поки прочищено ці прерії, засіяно збіж-
жям, прокладено дороги.

Олекса: Усе то в них з Богом починалось і з Богом
кінчалось. А тепер, такі лапайдухи, як ми, то
й на готовому не справляємось, як треба.

Альфред: Справимось, не бійся! От проголодніли,
та й скоро стерли наплечник. А вдома? Мама:
Степанку, може тобі яєчко? А Степан - но! Ай
донт лайк ит. То може тобі, Степаночку, ку-
рочки смаженої?

Степан: Але ти мудрий! Звідки ти все це знаєш? Чи не говориш ти про свою маму й про себе?

Тарас: Ет, хто то хоче говорити про себе? Воно легше про другого...

Володя: Стривайте, хлопці! Натягнуться вуха до Святого Духа, поки дійдемо на оселю. Навчимося цінити труд батьків наших. Будемо знати, як то задобре було дідам нашим, поки доріг не було й авт не знали.

Альфред: Пиши, Олексо, листа додому, щоб нам пачку надіслали! Бо до оселі ще далеко, а наплечник уже порожний.

Олекса: Сюди й пошта не доходить, хіба що літак скине!

Степан: А тут і ресторану ніде не видно.

Володя: Що тобі ресторан pomoже, як у наших кишнях вітер віє!

Альфред: То що ж тоді будемо їсти?

Володя: Коліна. (Регім).

(У той час поблизу щось в кущах зашамотіло. Хлопці насторожено зводяться на ноги, підбігають до кущів: "Лови, лови! За ним! За ним!" - вигукують, розбігаються в обі сторони. За кулісами чутї вигуки і свисти. По хвили збігаються на сцену.)

Тарас: Нема, втік.

Володя: Це, видно, якийсь шпїон.

Альфред: Напевно советський, бо в зелених штанах.

Степан: Знаєте що, хлопці?

Усі: Що, що?

Степан: Біжим до телефонної будки, даймо знати на поліцію! Кажім, що тут у лісах криється советська шпіонажа. Так просто зараз поліція буде тут. А нам що? Аби лиш підвезли нас на оселю.

Альфред: Ну то біжи!

Степан: Я не маю грошей. Біжи ти, Тарасе!

Тарас: Я також не маю. Маю всього п'ять центів. Хто має додати?

Володя: Я маю два. Хто додасть? (*Хлопці перевертають кишені, а з-за куців показується Юрко й Богдан*).

Тарас: Гей, вот ю лукен фор?

Юрко (*підходить*): Ет, не вдавай англіка! Говори так, як рідна мати тебе вчила. Нікого не переконаєш, що ти англік. Лише сміху наберешся.

Володя: Що ви тут робите?

Альфред: Скажіть нам, як далеко ще на цю оселю?

Богдан: Кому тут захотілось на оселю?

Тарас: Як то кому? Ми йдемо на оселю.

Юрко: От тобі й на. Ви на оселю, а ми вже з оселі.

Степан: Що, вже набулися?

Юрко: Ми трохи набулися, а ви решту добувайте!

Степан: То сідайте, розкажуйте як там!

Богдан: Що вам оповідати? Підете, побудете, то й узнаете.

Альфред: А що, хіба це якийсь секрет?

Юрко: Не секрет, але не повірите.

Тарас: Чому ні? Оповідайте, як там на тій оселі, що так багато пишуть і говорять про неї.

Богдан: Ет, я не знаю хто то вигадав ті оселі? Вакації, чоловік би собі відпочивав, покупався б, пішов увечорі у кіно, а ти валяйся тут, у цих куцах. Чекай, що дзвінок тебе покличе на обід.

Юрко: Учишся цілий рік у державній школі, прийдуть вакації - час відпочинку, а тут тебе гонять ще на якесь українознавство!

Богдан: Він мене переконує, що Володимир Великий охрестив Україну. Чи я кажу, що ні? Чи я перечу цьому? Охрестив, то охрестив - гуд фор гім. А що мені до цього? З цим я такий самий буду, як і без цього. Нащо то нам згадувати те, що було тисячу років тому? Було, то й загуло. А нам думати про сьогодні! Думати про якусь нову техніку, щоб людям покращати життя, а не лише повертатись до старого.

Тарас: На старому світ стоїть.

Богдан: То й завалиться такий світ!

Олекса: А от і не валиться. А як в англійській школі, в державній? Не на старому вчать?

Юрко: Так, на старому. Але ти знаєш, що там не задурно вчишся. Що за це тобі дадуть якийсь диплом, то є й праця. А що нам з наших наук? Наша наука нікому тут не потрібна.

Тарас: Що ти таке верзеш? На сміх, чи що? У

кожного народу є своя історія й кожен повинен знати історію свого народу!

Богдан: Е, та це ти вже вивчив! Ти це не говориш своїм розумом.

Юрко: Ти так тільки говориш - я певний, що ти інакше думаєш. Ну, але давайте щось їсти! Бачу, що тут лушпиння з огірків, і чути якісь присмаки.

Альфред: А як це? Ви з оселі, та й їсти хочете? Що, не дають там їсти?

Богдан: Дають, але поки дадуть, то треба таки добре наробитися.

Володя: Що ж там за така робота?

Богдан: Робота не тяжка, але дошкульна. Будять о сьомій. Зганяють на руханку. Потім ліжка стелити, замітати, а часом то й підлоги треба почистити, посуд помити... Вдома я ніколи такої роботи не робив.

Юрко: А що найтяжче: сідай на тверду лавку й слухай тих викладів. Ой, Господи! Сонце світить, десь в ліску пташки щебечуть, рибка хлюпоче в річці, а ти сиди й слухай, що то було в Україні тисячу років тому. Та начхать! Те що було, ніколи не повернеться. Світ поступає. Чому нас має гамувати те, що було тисячу років тому? От коли б скоріше еміграція на місяць, то тут усе це порохом припаде. Люди на новій землі по-новому будуть жити й думати.

Тарас: Ти на місяці напевно вже не будеш Юрком,

а якимсь штурком, або турком.

Юрко: А мені що? Аби добре жити.

Тарас: Це мудра філософія. *(Усі регочуть).*

Степан: Слушайте, друзі! Якщо воно дійсно там так на тій оселі, то чого ж нам туди ноги бити? Чи не краще буде нам тут свою оселю заложити й по-своєму жити? Га?

Альфред: Правда! Ми можемо тут завести повний демократичний лад, як на Січі. Ніхто нас не буде будити, ані до праці гнати. Спимо, скільки захочемо!

Володя: Тільки не знати, хто нам їсти дасть. І що будемо їсти, коліна?

Степан: Ото ж то й є, що треба вміти зарадити цьому. Треба вміти добути собі їжу. А що, хіба ми не козаки?!

Дехто: Правда, правда! Треба вміти роздобути.

Степан: Он, росте яблуня-дичка - буде повидло. А ген річка, зловиться якась рибка... А козаки, як на Січі?! Ну то кажіть, згода?

Усі: Згода!!! *(кидають шапками вгору, викрикують, качаються з утіхи).*

Степан: Отож, узиваю до спокою! Оця булава *(бере патик)*, як казав гетьман Іван Виговський, для добрих буде нагородою, а для злих карою!

Олекса: Тільки без диктатури! Ми казали, що в нас буде повна демократія, а чого це ти обираєшся диктатором?

Степан: То вибираймо собі команданта! Готові всі?

Усі: Готові!

Степан: Буде командантом той, хто найдалі кине каменем.

Тарас: Ні, ні! Кидати каменем, це вже сьогодні не модно!

Альфред: Хто візьме перше місце в скоках!

Олекса: Ні, вже краще в бігах.

Володя: В бігах, в бігах, бо може доведеться втікати й командант мусить перший, поперед усіх бігти! *(Сміх)*. Що ти скажеш, Тарасе?

Тарас: А я думаю, що нам тільки брати ноги на плечі й чимскоріш чимчикувати на оселю. Ми нічого кращого не придумаємо. Не добре буде там, будемо старатися поправити на краще. Від нас буде залежати.

Юрко: Я раджу не йти на оселю, а залишитися тут. Їжа - це не проблема. От зберемося всі вночі, узброємось у патики, підемо на оселю. Я знаю, як відчиняється кухня. Наберемо всього скільки схочемо. *(Сміх)*.

Олекса: О, це добра ідея, але не для нас!

Володя: Як собі хочете, а я вже далі нікуди не піду. Лягаю тут, хай діється Божа воля! Я вже не годен далі.

Альфред: І я теж так кажу. Лягаймо, відпочиньмо, а тоді побачимо.

Юрко: Може щось добре присниться і покажеться, куди і що нам далі.

Усі: Гарзд! Лягаймо. *(Усі полягали)*.

Олекса: Ти вже спиш, Юрку?

Юрко: Сплю.

Олекса: І я теж.

Володя: Я зажмурився і бачу тебе, Юрку, як ти узброєний із своїм відділом партизанів нападаєш на кухню. Оселя відстрілюється, але до тебе й кулі не беруться. Ти напав на оселю й захопив усю владу у свої руки. Став порядкувати. Ой, який ти гарний лад завів! *(Сміх)*.

Тарас: Будиш о сьомій, усі на твій заклик зриваються на ноги, біжать на руханку, піднімають прапори. Усюди взірцевий лад і порядок.

Богдан: Усі йдуть на лекції, тільки Юрко не хоче. Але йому ніхто нічого не зробить, бо він командант. *(Усі сміються, жартують, а потім хропуть. Темніє. По часі, десь далеко появляється велике зарево. А згодом наближається пісня. За лаштунками хор співає пісню "Іванку, Іванку")*.

Володя *(будиться, прислухається якийсь час, а потім будить других)*: Хлопці, хлопці, пісня. Наша українська пісня! *(Один по одному будяться, прислухаються)*.

Степан: Це десь тут за горою.

Тарас: Це зовсім недалеко.

Олекса: Ходім туди! Вставаймо!

(Зводяться на ноги. Один одного піддержують на силах і йдуть у напрямі рожевого зарева. ЗАСЛОНА).

ДІЯ ДРУГА

(Сцена якийсь час порожня, а потім пісня за сценою. Пісня посилюється й на сцену зі співом входить великий гурт хлопців і дівчат).

Надя: Нема, як то у нас на оселі - куди йдемо, то все співаємо!

Ніна: Ану, хлопці й дівчата! У лісок по ріща! Тут буде наша ватра.

(Гурт з великим гамором кидається збирати ріща. Складають на одну купу - роблять ватру. Сідають навколо ватри).

Ніна: Ану, дівчата, пісню! Пісню, щоб краще запалала наша ватра!

(Усі підтягають пісню):

"Запалала наша ватра,
Запалала наша ватра,
Вогонь, вогонь гріє лиця, барвить шатра".

Христя *(після закінчення пісні до своєї сусідки):* А ти чого плачеш?

Надя: Вона плаче, що її брата нема. Вже другий день, як вийшов з оселі й пропав, як камінь у воду.

Ніна: Не бійтеся, не пропаде! Таке щастя не пропадає.

Галя: Хай іде, може знайде десь кращу оселю!

Даруся: Може знайде таких, як сам, бо інших слухатись не хоче.

Дехто: Тепер багато таких нещасних ходить по

світу. Ходять босі, з бляшками на грудях. Такі чупраті, нещасні, з бородами.

Галя: Хочуть ущасливити світ!

Ніна: Чи бачив хто, щоб нещасливий ущасливив когось?

Надя: Кличуть за собою всіх, кого зустрінуть.

Христя: Цікаво, як цей світ виглядатиме, як уже всі послухаються їх і підуть босими й неголе-ними по світі?...

Ніна: Аж тоді буде кінець світу!

Галя: А я думаю, що вони знаходяться, наб'ють босі п'яти по твердих дорогах, добре зголодніють та й повернуться до своїх.

Донна: Мої батьки пишуть, що Андрій з Юрком також десь вийшли на оселю, ще вчора, й ні тут їх, ні там!

Дарія: Я бачу, що наш Марко щось бокує! Чи не збирається він дирнути від нас? (*Загальний регім*).

Галя: Лишіть його, хай надумається! А ми тимчасом заспіваймо пісню йому: пісню про Канаду! (*Починають співати "Це наша земля", на мелодію "This Land is Your Land"*):

Це наша земля, це наше поле,
Від Галіфаксу до другого моря,
Це наша земля, це наше поле,
Це є наш новий край.

Як я приїхав до цього краю,
Я видів гори і синє море,
Тут була пуща і гарне поле,

Це був наш новий край.

(Після цих стрічок переходять на інші слова):

Ця земля моя, ця земля твоя,
Від міста Києва, до Чорного Моря,
Від гір Карпат, аж до Кавказу
Ця земля моя і твоя.

Могучі ріки, Дніпро і Дністер
Шумлять, гуляють кожного дня
Літом, зимою краса природи
Мене чарує без кінця.

(Всі чотири стрічки співається на одну й ту ж саму мелодію. Було б побажаним, при більшому гурті, практикувати так, щоб один гурт співав перших дві стрічки про Канаду, а другий гурт – других дві стрічки про Україну).

Христя: А тепер, давайте щось навесело! Може щось про наше життя на оселі!

Інші: Так, так, про оселю!

Ніна: Давайте "коломийку!" *(Зривається на ноги, і, вибігаючи танковим кроком, наспівує до мікрофону):*

"На оселі ми співаєм,
Також і танцюєм
Лиш учителька не знає,
Що на ніч плянуєм!"

(Закінчивши, таким самим кроком вертається на своє місце. З черги вибігає Марко й наспівує):

"Як повернуся з табору

Мати буде била,
Бо вже мені закрутила
Голову дівчина".

(Так чергою вибігають одне за одним і переспівують "Коломийку" з життя на оселі. Після кожного заспіву гурт підхоплює: "Ой тай дуна, дуна й дана!"... Щоб коломийка мала гарний ефект, треба підбирати актуальні заспіви з життя молоді. Коломийку можна продовжувати, або скорочувати відповідно до потреби даних умов).

Дарія (після переспіву коломийки): Дивлюсь на ватру й думаю: ватра - символ тепла, краси й сили. Зразу вогник: трісочка до трісочки й загоряється велика ватра. Так то й у нашому житті. Щоб тільки іскорка в душі однієї людини! І від цього може загорітись багато душ, а навколо цього гурта іскра об'єднує теплом цілу громаду і спільноту.

Галя: О, наша Дарія вже в творчому натхненні! Ану, дівчата, додаймо їй піснею настрою. *(Співають на мелодію: "Взяв би я бандуру")*.

Взяв я раз дівчину,
Під яблунею став.
Через ту дівчину,
Ах, я обірвав.
Через карі очі (2 рази).
Курси опускав.
Вчитель нас все лає,
"Що ти учинив?
Чом ти, милий сину,

Курси опустив?
Чом не раз дівчину
Під яблуню водив?"
"Марусю, серденько,
Пожалій мене,
Скажи щирю правду
Жду їй від тебе,
Якби не ті курси
Не зустрів б тебе.

(Під кінець пісні здалека чути пісню "Друже, друже". Гурт прислухається, а потім підтягає. На кінець пісні входить гурт хлопців: Тарас, Олекса, Володимир, Юрко, Степан, Альфред. Гурт зустрічає їх великим вигуком).

Степан: Ну, насилу ми добились до вас! Уже здавалось от-от і впадемо. Не було сил. Коли ж бо ця пісня! Пісня ваша кріпила нас у дорозі!

Альфред: За піснею, за цим вогником добились до своїх!

Дарія: От так воно, бачите, і в нашому житті. Куди б ви не йшли, до своїх повернете. Багато трапляється в нас таких, які думають що обійдуться без своїх: без громади, без своєї спільноти, без свого народу. Находяться, натрудять свої ноги й до своїх таки повернуться. Своя спільнота, як та рідна мати - діток своїх прийме, приголубить і зогріє.

(Здалека чути сигнал: "Ніч вже йде!..." Усі зриваються на ноги, замикають коло й піснею "Ніч вже йде!" закінчується сценка).

Ніч вже йде! За верхом!
Ясне сонце давно вже зайшло,
Тихо скрізь, без турбот,
З нами Бог, з нами Бог.

*Учасники Сьомих Літніх Курсів Українознавства
з своїми вчителями та вихователями.
Оселя Київ, 1964 р.*

*Учителі Курсів Українознавства зліва до права: М. Іванець,
А. Токарник, дир. І. Боднарчук, о. В. Федак.*

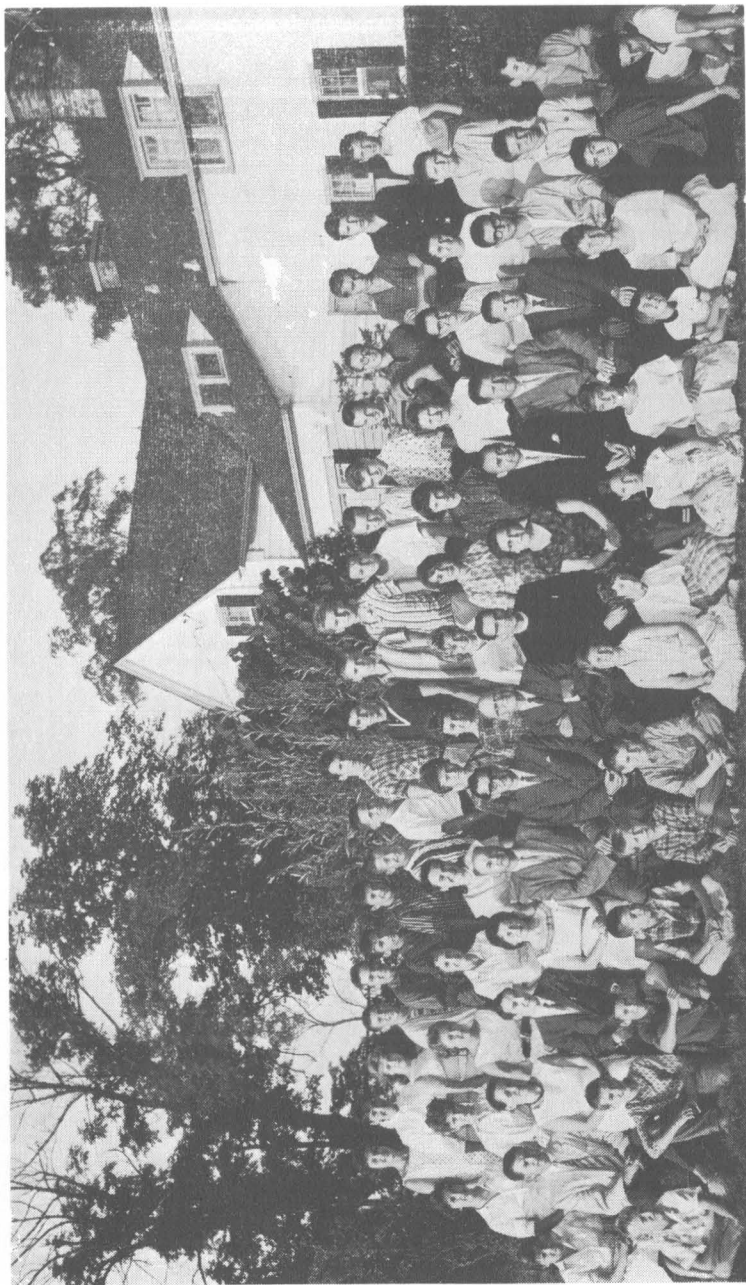
Учасники Курсів Українознавства зі своїми учителями.

Зліва до права: Микола Воробець, Віра Шевчук, Юрій Джуравець, Надя Шевчук, дир. Іван Боднарчук, Олександра Копач, Ірина Шеповик.

Учасники Курсів Українознавства на оселі Київ з учителями.
Зліва до права в першому ряді: дир. І. Боднарчук, А. Токарік, Б. Панчук, о. М. Боднарчук,
Г. Семенюк, М. Воробець.

Учасники Курсів Українознавства на оселі Київ з учителями (1964 р.).

ЗМІСТ

Іван Боднарчук - його вклад у літературу і шкільництво	5
Зустріч з Лесею	11
Квіточка прибраній Матусі	24
Віра і молитва врятували...	30
В пам'ять Івана Боднарчука	41
При спалахах ватри	45
Наша ватра	55
Зміст	73

